

STATSFORVALTEREN I AGDER  
Postboks 504  
4804 ARENDAL

**Vår dato:** 29.04.2026

**Vår ref.:** 202411262-6 Oppgis ved henvendelse

**Deres ref.:** 26/919-4

**Saksbehandler:** Maria Westrum

Solem/ 22959764/maws@nve.no

## **NVEs innsigelse- Offentlig ettersyn - Kommuneplanens arealdel 2026-2038 - Risør kommune**

Vi viser til brev datert 13.03.2026 angående kommuneplanens arealdel som er sendt på høring.

### **NVE har innsigelsene (jf. pbl § 5-4) til planen fordi**

- **Det er ikke dokumentert at reguleringsplaner som skal gjelde foran kommuneplanens arealdel er oppdatert i tråd med ny kunnskap knyttet til naturfare og energianlegg.**
- **Planen åpner for direkte utbygging i LNF-spredt områder uten at reell fare er utredet og sikkerheten ivaretatt.**

**Grunnlag for innsigelsen er beskrevet i NVE veileder 2/2017 «Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging».**

### **Om NVE**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

### **NVEs konkrete uttalelse**

Kommuneplanen er en viktig plan som styrer utviklingen de neste årene. Viktige grep i denne planen er at areal for bolig- og fritidsutbygging er redusert sammenlignet med tidligere planer. Grønnstruktur styrkes og flere områder som tidligere var byggeformål er nå endret til grøntformål. Det er tatt inn 33 nye utbyggingsområder etter konsekvensutredning, mens 45 områder tas helt ut og 13 delvis ut gjennom planvask.



Planen gir lavere klimabelastning enn om forrige plan var gjennomført fullt ut. Det planlegges en beredskapsvei i tråd med ROS-analysen.

### **Videreføring av planer - innsigelse**

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no) står det på side 25 under delkapittel 5.1 («Helhetlig planlegging for å nå klima- og miljømålene») at ved revisjon av kommuneplanens arealdel bør kommunen vurdere om tidligere vedtatt arealbruk svarer til dagens og framtidens forventede behov. I dette ligger en vurdering av om vedtatte reguleringsplaner er oppdaterte i forhold til ny kunnskap, føringer og regelverk.

Det er konsekvensutredet 60 utbyggingsområder fra tidligere gjeldende kommuneplan for å vurdere om de fortsatt skal ligge inne som utbyggingsområder i ny kommuneplan. Det er foreslått å ta ut 45 utbyggingsområder i sin helhet, avsatt til bebyggelsesformål. Videre foreslås det å tas ut 13 områder delvis og å beholde 13 områder. Vi har ingen merknader til dette.

Vi kan imidlertid ikke se at det er gjort vurderinger knyttet til de reguleringsplanene som skal gjelde foran kommuneplanen. Det står i bestemmelsene at planer vedtatt f.o.m. 01.01.2016 uansett skal gjelde foran kommuneplanen. I bestemmelsene er det i tillegg listet opp andre planer som skal ha rettsvirkning foran kommuneplanen.

En hensynsone med bestemmelser for håndtering av naturfare som er tatt inn i kommuneplanens arealdel vil ikke være gyldig dersom en reguleringsplan er gitt forrang fremfor kommuneplanen. Siden videreføring av reguleringsplanene hindrer kommuneplanen sin arealdel i å få virkning på arealbruken innenfor de aktuelle reguleringene, så betyr det at viktige nye føringer, ny kunnskap og hensyn ikke blir gjeldende.

Innenfor NVE sitt sektoransvar er det da grunn til å stille spørsmål om de gamle reguleringsplanene tar hensyn til:

- de statlige føringene i ny Statlig planretningsline for klima og energiplanlegging og klimatilpassing. Tar den for eksempel hensyn til større flommer eller ny kunnskap om annen fare?
- ny kunnskap om naturfare og nye krav til sikkerhet mot flom og skred. Er flom- og skredfare vurdert slik at gjeldende reguleringsplaner tar tilstrekkelig hensyn til disse naturfarene?

Kommunen må gå gjennom gjeldende reguleringsplaner på nytt og vurdere om disse tar tilstrekkelig hensyn til naturfare i et endra klima, og om naturfare er tilstrekkelig vurdert. Dersom planene ikke tar tilstrekkelig hensyn til disse forholdene, kan ikke reguleringsplanene ha forrang fremfor kommuneplanen.



**NVE har innsigelse til arealdelen inntil dere har gjort denne gjennomgangen og dokumentert at reguleringsplaner som skal gjelde foran kommuneplanens arealdel er oppdatert i tråd med ny kunnskap knyttet til naturfare og energianlegg.**

### **Utbygging i områder avsatt til LNF-spredd**

Det er et politisk ønske om vekst og utvikling i hele kommunen. Planforslaget legger opp til både spredt boligbebyggelse, - fritidsbebyggelse og næringsbebyggelse.

I bestemmelsene § 3-3 a) til c) legges det føringer for hvordan og hvor denne utviklingen skal skje. Det er i tabellform gitt føringer for antall boliger, fritidsbebyggelse og næringsbygg som tillates innenfor hvert område.

Bruksendring til nye boliger, fritidsbebyggelse og større næringsbygg vil kunne falle inn under sikkerhetsklasse S2/F2 i [Byggteknisk forskrift \(TEK17\) med veiledning - Direktoratet for byggkvalitet](#). Dersom kommuneplanen hjemler direkte utbygging må naturfare være utredet, jmfør [H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling - regjeringen.no](#)

I H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling kapittel 2.9.1 står det: «Arealplaner som innebærer transformasjon eller fortetting vil legge opp til *utbygging*, og omfattes derfor av kravet om ROS-analyse. Dette gjelder selv om det ikke innebærer en endring av arealformål, fordi viktige faktorer som høyde, tetthet, antall mennesker og lignende endres gjennom transformasjonen. Eventuelt tidligere ROS-analyser vil dermed ikke være dekkende, og må oppdateres som følge av de nye forutsetningene».

Så langt vi kan se er mange områder for spredt utbygging innenfor aktsomhetsområder, uten at det er satt plankrav til områdene før videre utbygging. Vi kan imidlertid ikke se at det er gjort vurderinger av samfunnssikkerheten av de områdene som blir definert som LNF-spredd. Dette er i strid med KMDs rundskriv H-5/18 fordi reell fare ikke er avklart på siste plannivå. Vi viser også til veileder [Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder \(LNFR-områder\) - regjeringen.no](#) der dette er presisert nærmere.

Vår innsigelse knytter seg til de områdene som i kommuneplanen åpner for nye tiltak i sikkerhetsklasse S2/F2 og høyere som ligger innenfor aktsomhetsområder. Vi har ingen merknader til eksisterende bebyggelse eller områder som ligger utenfor aktsomhetsområdene.

**NVE har innsigelse til planen inntil det er satt krav om detaljregulering for områder der det åpnes for utbygging direkte fra kommuneplanen eller at reell fare er avklart på siste plannivå.**



## **Faglige råd**

### **Plankrav**

Det er bra at det i planen er tydelig at det ikke er unntak for krav om reguleringsplan i områder innenfor faresoner for ras, skred og flom.

### **Naturfare**

Det er områder i Risør som omfattes av aktsomhetskart for flom, kvikkleire og skred i bratt terreng.

Det er viktig å avklare hensynet til flom- og skredfare i overordnet plan, slik at det gir føringer for videre planlegging. På kommuneplannivået kan aktsomhetskartene i NVEs kartkatalog legges til grunn. For områder hvor det er gjennomført farekartlegginger må disse legges til grunn i planarbeidet. Den beste og nyeste kunnskapen må brukes. Utredninger skal dokumenteres og må være etterprøvbare. Hva som er grunnlaget for de ulike hensynssonene for naturfare som markeres i kartet må gå klart frem av planbestemmelsene.

Aktsomhetskart og faresonekart er vist i temakart, der hvert temakart viser henholdsvis aktsomhetskart for skred i bratt terreng, flom og kvikkleire. I dialog med kommunen har vi fått avklart at disse temakartene er ment å være juridisk bindende. Vi kan ikke se at dette er tydeliggjort i bestemmelsene. Temakartene er kun vist som hensynsoner lagt over et bakgrunnskart som viser terrengformer. For at temakartene skal være gode kilder til informasjon må de vise kommuneplanens arealformål under hensynssonene. **Vi forventer at temakartene gjøres juridisk bindende og at arealformålene legges inn i bakgrunnskartet.**

Det er i bestemmelsene satt krav til videre utredning av faren tilknyttet de ulike hensynssonene.

### **Overvann**

Overvann er omtalt flere steder i bestemmelsene. Det står blant annet presisert at bygninger og anlegg skal plasseres/utformes slik at naturlige flomveier og naturlige fordrøyningsområder bevares, eller at det etableres tilfredsstillende nye flomveier, med mål om å oppnå tilstrekkelig sikkerhet mot flomskader.

Vi gir et **faglig råd** om at kommunen i forbindelse med kommuneplanens arealdel kartlegger og avmerker viktige flomveier i plankartet og knytter bestemmelser til disse. Vi viser i denne sammenheng til [NVE Veileder 4/2022: Rettleiar for handtering av overvatn i arealplanar : korleis ta omsyn til vassmengder?](#) og spesielt til eget delkapittel 4.4.2 om overvannshåndtering i kommuneplanens arealdel. Vi viser også til [NVE Veileder 2/2023: Kartlegging av fare fra overvann.](#)

### **Allmenne interesser i vassdrag**

Vassdrag utgjør viktige landskapselementer og opplevelsesverdier. Vassdragene er viktige for det biologiske mangfoldet og har som funksjon å transportere vann ut mot havet, både



i perioder med lite og med mye avrenning. I de senere år ser vi at lite nedbør fører til tørkeproblematikk. Vassdragenes funksjon i å fordrøye og magasinere vann får dermed stadig viktigere betydning. Det er derfor viktig at all arealplanlegging tar hensyn til vassdragenes og ivaretar vassdragenes helhetlige funksjon.

Risør kommune har satt differensierte byggegrensener til ulike vassdrag Det er satt byggegrense på 100m fra verna vassdrag, 20m fra bekker med årsikker vannføring og 50m fra vann og vassdrag som ikke er vernet.

Vi kan ikke se at det er gjort noen nærmere vurderinger knyttet til vassdrag og verna vassdrag i denne revideringen og vi tolker planen dit at det ikke er gjort endringer fra sist gang planen ble vedtatt.

### **Energianlegg**

Større overføringsanlegg for energi krever konsesjon etter energilova, og er unntatt saksbehandling etter pbl., jf. § 1-3. Eksisterende og vedtatte større høyspenningsanlegg og transformatorstasjoner skal reguleres med hensynssone "Båndlegging etter annet lovverk" H740, jf. pbl. §§ [12-6](#) og [11-8](#) d.

Kraftlinjer er markert i plankartet som hensynssone H740. Samme markering ser imidlertid ut til å også brukes for distribusjonsnettet. Vi anbefaler at det gjøres et tydelig skille mellom sentral – og regionalnettet og distribusjonsnettet.

### **Meld inn fareutredninger**

Naturfareutredninger som er bestilt etter 01.01.2025 skal meldes inn til NVE i henhold til pbl § 2-4 og Forskrift om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger. Vi ønsker også å få inn naturfareutredninger bestilt før denne datoen. Geotekniske grunnundersøkelser skal leveres inn til NGU via NADAG. Informasjon finnes her: [Meld inn naturfareutredninger - NVE](#).

### **Proessen videre**

Når det blir fremmet innsigelse til planen betyr det at dere ikke kan egengodkjenne planen med rettsvirkning før innsigelsen er løst. 8 NVE har erfaring med at det er nyttig med dialog mellom oss og kommunen i arbeidet med å løse innsigelsene. Vi oppfordrer dere derfor til å ta kontakt. Det samme må dere gjøre dersom dere har spørsmål til innsigelsene, eller til andre faglige råd i dette brevet.

Dersom dere velger å etterkomme våre innsigelsespunkt må dere endre planen slik som beskrevet ovenfor. Når dere har endret planframlegget, eventuelt på grunnlag av nye utredninger, sendes både plandokument og utredninger til oss. Dette materialet kan dere sende oss som vedlegg til et brev der dere ber oss om å trekke innsigelsen på grunnlag av endringer i planen/nye utredninger. Det er viktig at dere i oversendelsesbrevet beskriver hvilke endringer som er gjort i plandokumentene, og på hvilket grunnlag endringene er gjort.



Dersom dere ikke vil etterkomme vår innsigelse kan dere be om mekling hos Statsforvalteren, jf. pbl § 5-6.

Vi minner om at Statsforvalteren har fått myndighet til å samordne statlige innsigelser, og på visse vilkår avskjære disse.

**Kommunens ansvar**

NVE minner om at det er kommunen som har ansvaret for at det blir tatt nødvendig hensyn til flom- og skredfare, overvann, vassdrag og energianlegg i arealplaner, byggetillatelser og dispensasjoner. Dette gjelder uavhengig av om NVE har gitt råd, uttalelse, eller innsigelse til saken.

Med hilsen

Peer Sommer-Erichson  
Fung. seksjonssjef

Maria Westrum Solem  
Senioringeniør

*Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.*

**Mottakere:**

STATSFORVALTEREN I AGDER

**Kopimottakere:**

Risør kommune